

14 באוקטובר 2014

הבהרות בנוגע לתוצאות המחקר על הבדלים ביעילות קריאה של דוברי ערבית ודוברי עברית בשפת אם

לאחרונה התפרסמו תוצאותיו של מחקר של חוקרי מאל"ו בשיתוף עם חוקרים מאוניברסיטת חיפה בנוגע להבדלים בין דוברי עברית לדוברי ערבית ביעילות הקריאה של טקסטים בשפת אם. בפרסומים הועלתה טענה שגויה בנוגע למסקנות המחקר. למען הבהרת עמדת מאל"ו בנושא, אנו מפרטים כאן בקצרה את הממצאים העיקריים של המחקר ואת ההשלכות שלהם בנוגע לבחינה הפסיכומטרית:

ממצאים עיקריים

1. במחקר נבדקה יעילות הקריאה הקולית בשפת אם (שקלול של הזמן הנדרש לקריאת 200 מילים והדיוק בקריאתן). המחקר מצא כי בממוצע, משתתפים דוברי ערבית קראו טקסט בן 200 מילה 7 שניות לאט יותר ממשתתפים דוברי עברית. הבדל זה מוסבר בחלקו על ידי הבדלים במהירות הפענוח הפונולוגי והשליפה הלקסיקלית של מילים בכל שפה. חשוב לציין שקריאה קולית אינה נדרשת בבחינה הפסיכומטרית.
2. במחקר נבדקה גם מהירות הקריאה הדמומה בשפת אם. המחקר מצא כי בממוצע משתתפים דוברי ערבית קראו טקסט בן 200 מילה 16 שניות לאט יותר ממשתתפים דוברי עברית. כלומר, הזמן שנדרש לדוברי הערבית במחקר לקרוא 200 מילים היה גדול ב- 24% מהזמן שנדרש לדוברי העברית. ההבדל בין שתי קבוצות השפה ביעילות הקריאה אינו מוסבר על ידי הבדלים במהירות הפענוח הפונולוגי או השליפה הלקסיקלית של מילים בכל שפה. כלומר, לא נמצאה עדות לקשר בין יעילות הקריאה הדמומה לבין המבנה האורתוגרפי של השפה הערבית.

השלכות לגבי הבחינה הפסיכומטרית

תוצאות המחקר מצביעות על הצורך לקצר מעט את הפרק המילולי בגרסת הבחינה בשפה הערבית. עם זאת, קיצור הבחינה בוצע לפני יותר מ-10 שנים. במתכונת החדשה של הבחינה הפרק המילולי בבחינה בשפה הערבית כולל רק 20 שאלות בעוד שהפרק המילולי בשפה העברית כולל 23 שאלות. עקב תיקון זה מספר המילים הממוצע בפרק בעברית ארוך ב- 21% ממספר המילים בפרק בערבית ובנוסף נחסך מהנבחנים בשפה הערבית הזמן הנדרש לפתרון 3 שאלות נוספות.

בהתבסס על התיקון לעיל ניתן להסיק שאין צורך בהתאמה נוספת של הבחינה הפסיכומטרית לנבחנים דוברי ערבית.

ד"ר צור קרליץ וד"ר ענת בן-סימון, המרכז הארצי לבחינות ולהערכה.